

findes imidlertid i Loven den Bestemmelse, at der skal være Laanebegæring til et Beløb af en Million Kr., for at Kreditforeningen kan komme i Gang. Vi vide jo, hvorledes Pengemarkedet har været siden Lovens Gennemførelse, og det er derfor ikke saa underligt, at Kommunerne have været noget ængstelige for at slutte sig til Kreditforeningen, idet de ikke havde nogen Mening om, hvorledes Kursen vilde blive. Det forekommer mig derfor fuldt forsvarligt, om den højtærede Minister var at formaa til at købe den første Million af Foreningens Kasseobligationer for derved at hjælpe Foreningen ud over det døde Punkt. De solidariske Kommuner ere saa sikre, og de Obligationer, de udstede, saa fint et Papir, at der næppe er Tvivl om, at det vil finde Købere. Men Sagen er ikke let at faa sat i Gang, og Kommunerne ere ængstelige. I det Amt, hvortil jeg hører, staar man for at skulle gøre ret betydelige Pengelaan, og det har stærkt været paa Tale, om man ikke skulde gaa til denne Kreditforening, men man har ikke yovet det. Staten vil ganske sikkert kunne købe den første Million af denne Kreditforenings Obligationer, jeg mener endog, at det vilde være fuldt ud forsvarligt, om Staten garanterede fuldt ud for denne Kreditforening. Jeg mener, at de solidariske Kommuner ville i Sikkerhed være lige med Staten selv. Er der ikke Sikkerhed i et saadant Papir, udstedt af de samvirkende og solidariske Kommuner, yder selve Staten ikke megen Sikkerhed. Det er ret kedeligt, at vi have faaet en Lov, hvortil der faktisk er stor Trang, og at denne ikke kan komme i Gang af den nævnte Grund. Jeg mener derfor, at Stater bør træde hjælpende til.

Formanden (Sofus Høgsbro): Jeg vil bede ærede Medlemmer erindre, at det ikke er denne Sag, der foreligger, men et andet Lovforslag, og til dette maa Forhandlingen derfor indskænkes.

J. Jensen (Aalborg Amts 1ste Valgkreds): Det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds (A. Nielsen) har sikkert Ret i, at man, naar man udelukkende ser paa Sagen som staaende i Forbindelse med Jærnbaneanlægene, kan anbefale Forslaget, idet det jo er en Selvfølge, at en hel Del af de Laan, som Kommunerne nu have maattet gøre og fremdeles maa gøre, ere foranledigede ved Jærnbaneanlæg, som de have foretaget og fremdeles foretage som Følge af Loven af 1894. Det ærede Med-

lem for Viborg Amts 5te Valgkreds har sikkert ogsaa Ret i de Udtalelser, som han ganske vist væsentlig refererer fra Forhandlingerne i 1894; men som han, saaledes opfattede jeg ham da, ogsaa nu har gjort til sine, at det er et stort Spørgsmaal, om det kan siges, at de Kommuner, der bygge Jærnbaner, ere daarligere stillede end de, der ikke bygge dem. Vi maa huske paa, at en Masse Kommuner, for ikke at sige alle, skulle optage Laan, selv om de ikke skulle bygge Jærnbaner. Det er i det hele taget — jeg kunde fristes til at sige — sørgeligt at se, hvorledes Kommunernes Laan stige Aar for Aar. Vi behøve saaledes kun at se i statistisk Aarvog for 1898, som vi have faaet omdelt, og der se vi da, at medens samtlige Provinskøbstæder, altsaa Købstæderne uden for Kjøbenhavn, havde en Gæld ved Udgangen af 1895 paa 26,271,533 Kr., var deres Gæld ved Udgangen af 1896 28,190,563 Kr., og det er jo selvfølgelig, at Renterne saa ogsaa stige. For 1895 var Købstædernes Rente af deres Gæld 970,630 Kr.; i 1896 var den 1,044,930 Kr. For Handelspladsernes Vedkommende er Forholdet akkurat det samme, deres Gæld var ved Udgangen af 1895 2,265,339 Kr.; ved Udgangen af 1896 var den 2,331,586 Kr. Ville vi se paa Sognekommunerne, viser det sig ogsaa der, at samtlige Sognekommuner ved Udgangen af 1895 havde en samlet Gæld af 16,516,671 Kr.; ved Udgangen af 1896 var deres samlede Gæld 17,133,286 Kr. Og hvis vi endelig se paa Amtskommunerne, viser det sig, at deres Gæld ved Udgangen af 1895—96 var 9,430,732 Kr.; ved Udgangen af 1896—97 var den stegen til 10,587,785 Kr. Det er for disse Kommuner Vedkommende en Stigning af over en Million i dette Aar alene. Det er en Selvfølge, at det vilde tage alt for lang Tid at gennemgaa det, men det kan ogsaa let findes ud af statistisk Aarvog, at denne Forøgelse ikke alene ligger paa de Kommuner, der bygge Jærnbaner, men paa alle Kommuner. Se vi derfor det foreliggende Forslag blot i al sin Almindelighed som et Forslag, der gaar ud paa at hjælpe Kommunerne til at faa Laan paa nogenlunde rimelige baade Rente- og Afdragsvilkkaar, er jeg temmelig overbevist om, at det langtira kan forsvares at udlaane et Beløb af indtil 3 Millioner Kr. alene til Kommuner, der skulle bygge Jærnbaner; thi det er sikkert, at det er ikke alene Købstad- og Amtskommuner, der skulle laane Penge, men ogsaa Sognekommuner, og ikke blot dem, der skulle bygge Jærnbaner, men ogsaa de øvrige Amts- og